

Udtalelse om Fællesskabets indre marked — Beretning 1993

(94/C 393/04)

Kommissionen for Den Europæiske Union besluttede den 16. marts 1994 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Fællesskabets indre marked — Beretning 1993.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Liam Connellan til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 31. august 1994.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 318. plenarforsamling af 14.-15. september 1994, mødet den 14. september 1994, enstemmigt følgende udtalelse.

RESUMÉ AF DE VIGTIGSTE HENSTILLINGER

1. Det Økonomiske og Sociale Udvalg mener, at et velfungerende indre marked er afgørende for det økonomiske og sociale fremskridt i Den Europæiske Union. Desuden bør toldprocedurerne i forbindelse med handelen med tredjelands effektiveres, og der bør ske en passende overvågning af, at handelen foregår uhindret. De forventninger, der opstod i forbindelse med vedtagelsen af Den Europæiske Fælles Akt, er endnu ikke blevet indfriet. Høringen og rundspørgen viser klart, at der fortsat er mange hindringer for den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser, personer og kapital. ØSU anbefaler, at der vedtages et dynamisk program med henblik på at fjerne samtlige resterende hindringer.
2. Der er behov for at sikre en rimelig balance mellem EU- og national regulering. Implementering af og kontrol med eksisterende regulering må overvåges strengt. ØSU gentager sin henstilling om, at forordninger er mere velegnede som instrumenter på området tekniske bestemmelser end direktiver.
3. ØSU anbefaler, at der systematisk udarbejdes en europæisk oversigt over handelshindringer i Den Europæiske Union og EØS.
4. ØSU gentager sin støtte til kravet om obligatorisk underretning i tilfælde, hvor medlemsstater fraviger fra princippet om frie varebevægelser inden for Unionens grænser.
5. Det Økonomiske og Sociale Udvalg anbefaler, at der formidles letforståelige oplysninger om de forskellige økonomiske og sociale interessers lovmæssige rettigheder.
6. ØSU anbefaler Kommissionen, at den årligt udsender en liste over alle indgåede klager vedrørende utilfredsstillende funktion af det indre marked, at den kommenterer denne liste og angiver, hvilke foranstaltninger, den har truffet eller agter at foreslå.
7. Efter denne indledende vurdering i tilknytning til Kommissionens første årsberetning om det indre marked agter Det Økonomiske og Sociale Udvalg at gennemføre yderligere analyser af specifikke områder det kommende år.
8. ØSU anbefaler en udvidelse af anvendelsesområdet for direktiv 83/189/EØF, at det iværksættes mere intensivt, og at der gives højere prioritet til programmer om harmonisering af standarder.
9. ØSU anbefaler større harmonisering af miljøstandarder, endda på et højere niveau for at sikre balance i og forenelighed mellem målsætningerne om forbedrede miljøkrav og det indre markeds funktion.
10. Det Økonomiske og Sociale Udvalg anbefaler, at der, når den endelige momsordning indføres i Unionen, træffes foranstaltninger for at sikre maksimal klarhed, enkelhed og konsekvens, således at alle hindringer for EU-intern handel fjernes.

11. ØSU anbefaler ensartet skattemæssig behandling af rentebetalinger på realkreditlån samt af forsikringspræmier, hvad enten de hidrører fra en anden medlemsstat, eller brugerens egen medlemsstat.
12. ØSU anbefaler, at det foreslåede direktiv om »udstationering af arbejdstagere« vedtages som et skridt henimod forebyggelse af konkurrenceforvridning i forbindelse med grænseoverskridende beskæftigelse.
13. ØSU anbefaler, at der udarbejdes et intensivt program til etablering af objektive, uddannelsesmæssige og erhvervsuddannelsesmæssige ækvivalenser, gældende alle »ikke-regulerede« fag.
14. ØSU anbefaler, at der, hvor det er muligt, vedtages foranstaltninger til forebyggelse af bortfaldet af visse sociale ydelser og folkepensionsrettigheder, når borgere flytter til en anden medlemsstat.
15. Det Økonomiske og Sociale Udvalg anbefaler, at der vedtages en adfærdskodeks for at fremme hurtigere grænseoverskridende betalinger og nedbringe de dertil knyttede omkostninger.
16. ØSU anbefaler, at der hurtigt foretages en undersøgelse af procedurerne i forbindelse med offentlige indkøb i medlemsstaterne med henblik på at sikre, at virksomheder fra andre medlemsstater ikke pålægges administrative krav, som reelt fungerer som handelshindringer.

1. Indledning

1.1. I en beslutning om programmet for det indre markeds indførelse i 1992 anbefalede Europa-Parlamentet Rådet, at Det Økonomiske og Sociale Udvalg konstituerer sig som et Forum for det indre marked, der med regelmæssige mellemrum skal høres om udvikling og gennemførelse af en ny EF-handlingsplan, og som ligeledes regelmæssigt skal analysere og studere dennes virkemåde og konsekvenser for de virksomheder, forbrugere og øvrige grupper, der er repræsenteret i ØSU.

1.2. Kommissionen støttede denne anbefaling i sit arbejdsdokument om et strategisk program for det indre marked. Kommissionen anførte, at den i forbindelse med overvågningen af det indre markeds funktion og vurderingen af effektiviteten af Fællesskabets regler var »rede til ... at henvende sig til Det Økonomiske og Sociale Udvalg, der består af repræsentanter for samtlige disse kredse, og som derfor har den faglige indsigt og den politiske fornemmelse, som er nødvendige for sådanne vurderinger«.

1.3. I udtalelserne af 27. maj 1993⁽¹⁾ og 22. september 1993⁽²⁾ gav ØSU udtryk for, at det burde inddrages mere i processen til sikring af større gennemsigtighed i forbindelse med gennemførelse af EF-retten. ØSU anførte, at det agtede at afholde høringer, hvortil anerkendte interessegrupper, som repræsenterer forbrugere og forskellige andre økonomiske og samfundsmæssige kategorier i Unionen, ville blive indbudt for at redegøre for deres erfaringer med, hvorledes lovgivningen vedrørende det indre marked fungerer.

1.3.1. ØSU forpligtede sig også til med regelmæssige

mellemrum at kommentere det indre markeds funktionsmåde for at sikre, at målsætningerne nås.

1.4. Den første årsberetning om det indre marked fra marts 1994 giver ØSU en første lejlighed til at fremsætte kommentarer til gennemførelsen af EF-retten vedrørende det indre marked og at indkredse, på hvilke områder, der har været størst succes, og på hvilke områder der er flest mangler.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Der var i alle medlemsstaterne en markant stigning i den økonomiske vækst og i beskæftigelsen i perioden 1986-1990, som falder sammen med vedtagelsen af Den Europæiske Fælles Akt i 1987. I denne periode var den økonomiske vækst i EF højere end væksten i USA. Dette skyldtes muligvis samspillet mellem indbyrdes afhængige faktorer, såsom intensiveringen af samhandelen inden for EF, den større udnyttelse af stordriftsfordele på det større marked og betydeligt højere investeringer i forventning om virkningerne af det indre marked.

2.2. Den kombinerede virkning af opbrud og usikkerhed i forbindelse med sammenbruddet af USSR og COMECON, de hurtigt øgede omkostninger ved den tyske genforening, krisen i forbindelse med Golf-krigen og konjunkturafmatningen i USA satte en stopper for denne kraftige væksttend i 1992 og 1993 og førte Unionen ud i en økonomisk afmatning, som den først nu er ved at bevæge sig ud af. Det kan anføres, at forbedringen i det europæiske erhvervslivs globale konkurrenceevne hidrørende fra udnyttelse af de øgede stordriftsfordele, som det indre markeds gennemførelse har muliggjort, vil gøre det muligt for Unionens økonomi

⁽¹⁾ EFT nr. C 201 af 26. 7. 1993.

⁽²⁾ EFT nr. C 304 af 10. 11. 1993.

hurtigere at komme sig efter virkningerne af disse chok, end det ellers ville have været tilfældet. Kommissionen agter at gennemføre sin første vurdering af de makroøkonomiske virkninger af det indre marked i 1996, hvor der forhåbentligt fremstår et klart billede. Det er på den baggrund, at Kommissionens første årsrapport om det indre marked skal vurderes.

2.3. Den fuldstændige gennemførelse af det indre marked vil forbedre Den Europæiske Unions konkurrenceevne afgørende, hvilket vil føre til øget beskæftigelse. Virkningerne på levedoden forventes at være markante. Det er imidlertid klart, at der stadigvæk er lang vej igen før målet om det fuldstændigt åbne enhedsmarked er nået. Forventningerne i forbindelse med vedtagelsen af Den Europæiske Fælles Akt i 1987 er endnu ikke blevet opfyldt. Der er fortsat mange hindringer for den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser, personer og kapital. Det må ligeledes understreges, at gennemførelsen af det europæiske enhedsmarked ikke kun er et spørgsmål om at gennemføre et begrænset og veldefineret lovgivningsprogram. Det oprindelige program må udvides, og det må til stadighed overvåges, at der ikke indføres nye hindringer. De transeuropæiske net bør ligeledes videreudbygges og konkurrencepolitikken bør gøres mere effektiv. Desuden bør toldprocedurerne i forbindelse med handelen med tredjelands effektiviseres, og der bør ske en passende overvågning af, at handelen foregår uhindret.

2.4. Årsberetningen består af to dele. Første del indeholder en beskrivelse af horisontale emner, f.eks. en status over medlemsstaternes omsætning af EF-lovgivning til national lovgivning samt den måde, hvorpå det strategiske program er blevet gennemført i medlemsstaterne. I anden del behandles situationen i 1993 for så vidt angår de fire friheder: varer, personer, kapital og tjenesteydelser, navnlig i relation til områder som offentlige indkøb, transport osv.

2.5. Ifølge beretningen er 93 % af de 282 foranstaltninger i hvidbogen nu trådt i kraft. Medlemsstaterne har nu truffet ca. 87 % af det samlede antal gennemførelsesforanstaltninger, der kræves i forbindelse med omsætningen til national lovgivning. Imidlertid er kun halvdel af foranstaltningerne omsat til national lovgivning i medlemsstaterne, idet én eller to medlemsstater ikke har truffet de fornødne foranstaltninger⁽¹⁾. De største forsinkelser gælder områderne offentlige indkøb, selskabsret, intellektuel og industriel ejendomsret og forsikring.

2.6. Ifølge beretningen fungerer det indre marked, men det kan og skal forbedres, hvis løfterne skal indfries. Ud over klager om fortsat identitetskontrol af personer anføres det, at det meste af den offentlige kritik går på momsovergangsordningen.

2.7. Formålet med denne udtalelse fra ØSU er at give stof til henstillingerne i Kommissionens anden beretning, som skal udgives i november. Anden beretning vil i højere grad koncentrere sig om bestemte sektorer og emner og vil pege på, hvilke specifikke sektorundersøgelser der bør foretages før revisionen af det indre marked og revisionen af traktaten om Den Europæiske Union i 1996.

2.8. Det er ligeledes vigtigt, at der ved fremtidige revisioner fuldt ud tages højde for behovet for at gennemføre det indre marked i alle de lande, der deltager i det nye Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde oprettet den 1. januar 1994.

2.9. Der har tidligere været gennemført mange undersøgelser af de forskellige aspekter af det indre markeds funktionsmåde. Hovedkonklusionerne af et udvalg af disse undersøgelser bringes nedenfor.

3. Succeser omtalt i tidligere undersøgelser

3.1. Der kan i tidligere rundspørger⁽²⁾ hentes mange eksempler på, at det indre marked fungerer godt. Samhandelen inden for Europa er steget markant målt i mængder. Vognmænd kan bevidne, at transittiden for trafik internt i Unionen er blevet kortere. Det er blevet lettere at handle med visse telekommunikationstjenester. Forskellige brancher har meldt om lavere omkostninger, fordi mærkningskravene er blevet harmoniseret. Omkostningerne i forbindelse med bankforretninger er blevet reduceret som følge af skærpet konkurrence på baggrund af den frie etableringsret.

3.2. Fri varebevægelse:

- Tidsbesparelser ved grænseovergangene har ført til op til 48 timers⁽³⁾ kortere leveringstid i forbindelse med levering af varer til andre medlemsstater. Eftersom varer nu kan passere grænserne hele døgnet rundt, er de nu ikke længere hæmmet af toldstedets åbningstid.
- 52 % af de europæiske virksomhedsledere, som deltog i en rundspørge foretaget i februar 1994⁽⁴⁾ anførte den lettere adgang til at markedsføre varer på tværs af landegrænserne i EF som en betydelig fordel ved det indre marked.
- Der er sket betydelige omkostningsbesparelser som følge af afskaffelsen af tolddokumenter og grænsekontrol⁽³⁾. 52 % af de i februar 1994 adspurgte europæiske virksomhedsledere anførte, at de havde lavere omkostninger som følge af mindre bureaukrati, grænsekontrol osv. og fremhævede dette som et stor fordel ved af det indre marked⁽⁴⁾.

(1) B: 89 %, DK: 94 %, GR: 75 %, E: 81 %, F: 84 %, IRL: 80 %, I: 89 %, L: 83 %, NL: 82 %, P: 84 %, UK: 90 (EU-Kommissionensdata).

(2) Resultaterne af rundspørger skal naturligvis fortolkes med varsomhed.

(3) Euro Info Centers oversigt 1994.

(4) European Directors Publ. *Financial Times*, februar 1994.

- Øgede stordriftsfordele som følge af øget eksport. Større spredning på leverandører og kunder ⁽¹⁾.
- 73 % af de i februar 1994 adspurgte europæiske virksomhedsledere fandt, at adgangen for deltagere fra andre EF-lande til at afgive tilbud i forbindelse med offentlige kontrakter enten var et meget vigtigt, eller ret vigtigt område af EF's politik ⁽²⁾.
- 88 % af de i februar 1994 adspurgte europæiske virksomhedsledere fandt, at de forenklede momsprocedurer enten er et meget vigtigt eller ret vigtigt område af EF's politik ⁽²⁾.

3.3. Fri udveksling af tjenesteydelser og etableringsretten:

- Lavere omkostninger i forbindelse med transport, forsikring og banktransaktioner inden for EU ⁽¹⁾.
- 29 % af de i februar 1994 adspurgte europæiske virksomhedsledere anførte, at det var blevet lettere at konkurrere på verdensmarkedet via europæiske fusioner og joint ventures, og så dette som en mærkbar fordel ved det indre marked ⁽²⁾.
- 23 % af de i februar 1994 adspurgte europæiske virksomhedsledere anførte lettere overførsel af forskning og udvikling i EF som en markant fordel ved det indre marked ⁽²⁾.
- 86 % af de europæiske virksomhedsledere fandt betingelserne for fysisk transport af varer enten et meget vigtigt eller et temmelig vigtigt område for EF's politik ⁽²⁾.

3.4. Fri kapitalbevægelser:

- Direktiv 88/361/EØF liberaliserer fuldstændigt alle former for kapitalbevægelser mellem valutaindlændinge i medlemsstaterne. Direktivet er gennemført i alle medlemsstater. Kun én medlemsstat fik tilladelse til at lægge begrænsninger på visse kortfristede kapitaltransaktioner indtil 30. juni 1994, med henblik på at gennemføre et økonomisk stabiliseringsprogram.
- Ifølge undersøgelser er det nu lettere at investere i selskaber i andre medlemsstater.

3.5. Det hedder i Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse ⁽³⁾ om forbrugeren og det indre marked, at »fjernelsen af hindringerne for fri bevægelighed for

personer, varer og kapital samt skabelsen af et stort marked, giver i sig selv forbrugeren mange fordele. De vil generelt og principielt kunne opnå fordele af en øget konkurrence, når der på markedet bliver et større udbud af varer fra alle kroge af Europa og lavere priser som følge af denne konkurrence«.

4. Mangler anført i tidligere undersøgelser

4.1. Der er allerede henvist til mange undersøgelser, som påviser forskellige mangler. Nedenstående er et resumé af hovedkonklusionerne af visse af disse undersøgelser.

4.1.1. I 1990 blev der foretaget en undersøgelse i én af medlemsstaterne ⁽⁴⁾ af den gensidige anerkendelse af nationale standarder, jf. EF-traktatens artikel 100 B. Undersøgelsen giver mange hundrede eksempler på hindringer for handelen på et indre marked på grund af manglende gensidig anerkendelse.

4.1.2. I 1993 viste en undersøgelse af 700 selskaber i én medlemsstat ⁽⁵⁾, at næsten halvdelen af alle virksomheder i fremstillingsindustrien stødte på tekniske handelshindringer i EF, primært på grund af mangelen på gensidig anerkendelse af nationale standarder.

4.1.3. Der er for tiden en 1994-undersøgelse under udarbejdelse i en anden medlemsstat ⁽⁶⁾. Ligesom i maj 1994 er de indledende konklusioner, at den gensidige anerkendelse af tekniske standarder i Den Europæiske Union stadig ikke fungerer tilfredsstillende. Virksomhederne er tvunget til at certificere deres produkter endnu en gang for hvert enkelt marked. Hindringerne er størst i sektoren for elektroniske og elektriske artikler.

4.1.4. I begyndelsen af 1994 udsendte Europa-Kommissionen en pressemeddelelse med oplysninger om ca. 80 virksomheder, som har været i kontakt med EF-rådgivningskontorerne og deres erfaringer med det indre marked. Svarene går dog ikke udelukkende på spørgsmål, der direkte følger af programmet for det indre marked.

4.1.4.1. Medens de virksomheder, der deltog i undersøgelsen, generelt opfatter besparelserne i tid og penge som følge af afskaffelsen af grænsekontrollen og de lavere transportomkostninger som positive, klager de virksomheder, der melder om negative aspekter, mest over mangelen på standarder i Den Europæiske Union, den manglende gensidige anerkendelse af nationale standarder, typegodkendelser osv. samt omkostningerne i forbindelse med internationale betalinger. Omlægningen til det nye momssystem og indberetninger af informationer i Intrastat-regi har været en bekostelig affære for mange virksomheder.

⁽¹⁾ Euro Info Centers oversigt 1994.

⁽²⁾ European Directors Publ. *Financial Times*, februar 1994.

⁽³⁾ EFT nr. C 339 af 31. 12. 1991, s. 16.

⁽⁴⁾ Dansk Industri.

⁽⁵⁾ Dansk industriministerium.

⁽⁶⁾ Spansk arbejdsgiverforening.

4.1.5. Eurochambres (handels- og industrikamrene i EF) udgav i april 1994 en rapport om ikke-toldmæssige handelshindringer i den Europæiske Union, som indtil videre omfatter 2 000 virksomheder i fem medlemsstater. Generelt opfatter virksomhederne den nye momsordning som en forbedring, men mange har haft overgangsproblemer. Intrastat-indberetningen opfattes som en byrde. Problemer med refusion af moms og dette, at der gælder forskellige ordninger for fiskale repræsentanter, kritiseres, men generelt mener de europæiske virksomheder, at det er blevet lettere at handle efter ophævelsen af grænsekontrollen.

4.1.5.1. Virksomhederne klager over, at nogle medlemsstater nægter at anerkende nationale standarder og tests. De meget forskelligartede procedurer i forbindelse med typegodkendelse og certificering og det lille antal anerkendte laboratorier, der kan udstede europæiske typegodkendelser, kritiseres. Virksomhederne føler et behov for mere information om gensidig anerkendelse af standarder samt om deres rettigheder på dette område.

4.1.6. USA's internationale handelskommission udgav sin 6. opfølgingsrapport om det indre marked i januar 1994. Rapporten koncentrerer sig udelukkende om medlemsstaternes gennemførelse af indre markedsregler, men fortolker det indre marked noget bredere end Europa-Kommissionen, idet omkring 600 retsakter er medtaget i undersøgelsen, herunder ledsageforanstaltninger på det energipolitiske område, inden for sociallovgivningen osv. Rapporten nævner den vedvarende konjunkturafmatning, valutauroen og vanskelighederne med ratifikationen af Maastricht-traktaten som årsager til usikkerhed og indirekte forsinkelser med gennemførelsen af det indre marked.

4.1.7. I Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse⁽¹⁾ om forbrugeren og det indre marked, hedder det bl.a.: »Man kan nævne en række eksempler, hvor forbrugeren virkelighed ikke svarer til de officielle erklæringer. Tanken om et europæisk område uden grænser kan vanskeligt forenes med importbegrænsninger for rejsende, nationale kvoter for visse produkter såsom biler, barrierer for service efter salg og garantiydelser ved visse grænseoverskridende køb eller f.eks. de vanskeligheder, forbrugeren støder på, når de ønsker at foretage grænseoverskridende banktransaktioner«.

5. Resultaterne af ØSU's høring og rundspørge — Resterende hindringer for gennemførelsen af det indre marked

På trods af den beviselige succes med oprettelsen af det europæiske enhedsmarked er der fortsat en række

hindringer som skal overvindes. Disse fremgik af svarene, Det Økonomiske og Sociale Udvalg modtog på 200 udsendte spørgeskemaer, og af de mundtlige vidnesbyrd fra over 40 af de medvirkende repræsentanter for nationale og europæiske interessegrupper på den endags høring, ØSU holdt den 30. juni 1994. I alt blev der nævnt 62 væsentlige hindringer: 32 vedrørende frie varebevægelser, 15 vedrørende den frie udveksling af tjenesteydelser og etableringsretten, 13 vedrørende personers fri bevægelighed og 2 vedrørende frie kapitalbevægelser. Nedenfor gives et sammendrag af de hovedemner, som blev drøftet på høringen, og som repræsentere de adspurgtes syn på problemstillingerne.

5.1. Frie varebevægelser

5.1.1. Standarder

- Princippet om gensidig anerkendelse af standarder efterleves ikke i tilstrækkeligt omfang på en række områder. Dette fører til, at der fortsat er tekniske handelshindringer, f.eks. i forbindelse med tilsætningsstoffer i levnedsmidler, næringsværdiangivelser, pesticidrester i frugt, elektrisk og elektronisk udstyr, vejeudstyr og motorkøretøjers vægt og dimensioner.
- Den langsommelige etablering af EU-standarder inden for rammerne af direktiverne efter »den nye metode«, f.eks. om byggematerialer, kritiseres. Der er udbredt kritik af mangelen på standardiseringsmandater til den europæiske standardiseringsorganisation (CEN).
- Den europæiske produktsikkerhedsmærkning fortolkes forskelligt i medlemsstaterne og afføder forskellige eller supplerende nationale krav.
- Forskellige prøvningskrav i en række medlemsstater gør yderligere prøvning af importerede varer nødvendig skønt disse produkter allerede er testet i oprindelsesmedlemsstaten.
- Der er vanskeligheder på grund af de nationale myndigheders manglende anerkendelse af overensstemmescertifikater for industriprodukter. Virksomhederne opkaster spørgsmålet om visse medlemsstaters testlaboratoriers kompetence.
- Der er en generel tendens til »miljønationalisme«, hvorved anvendelsen af nationale miljøbestemmelser fungerer som ikke-toldmæssige handelshindringer, f.eks. inden for den kemiske industri og emballering.
- Den måde, hvorpå det europæiske miljømærke håndhæves, opfattes af nogle som en teknisk handelshindring. Nogle producenter sætter spørgsmålstegn ved objektiviteten i miljøkravene.

(¹) EFT nr. C 339 af 31. 12. 1991, s. 16.

- Nogle medlemsstater kræver yderligere informationer på mærkningen. Der opstår »mærkningsinflation«, i og med at EU's miljømærke kan eksistere s. om s. med de nationale mærkningskrav.
- Der blev udtrykt bekymring over den uensartede anvendelse af miljøgifter og emballageaffaldslovgivningen i Den Europæiske Union. Forbud mod sekundær emballage i indpakninger er en alvorlig handelshindring for ikke-lokale virksomheder.
- Lovgivningen vedrørende transport af affald, herunder giftigt affald, i EU er ikke harmoniseret. For tiden er nogle medlemsstater affaldspladser for andre.
- Manglende harmonisering af lovgivningen vedrørende anvendelse og udsætning af bioteknologiske produkter udgør en hindring for de frie varebevægelser.
- En af medlemsstaterne gør ikke anvendelse af Den Europæiske Unions lovgivning om tilsætningsstoffer i levnedsmidler.
- Nogle medlemsstater praktiserer strengere sundhedskrav, f.eks. angående pesticidniveauer i barmad.
- Varierende forbrugerbeskyttelsesstandarder hindrer de frie varebevægelser. Der er f.eks. forskellige juridiske traditioner i Nord- og Sydeuropa. En fabrikanteklæring er tilstrækkelig i Nordeuropa, hvorimod der kræves certificering af hvert enkelt produkt i Sydeuropa.

5.1.2. Offentlige indkøb

- Komplekse, bureaukratiske krav i visse medlemsstater virker i praksis som handelshindringer inden for byggeindustrien.
- Det er svært at få en kontrakt, medmindre virksomheden er etableret i det pågældende land.
- I forbindelse med bygge- og anlægskontrakter kræver nogle medlemsstater sammen med indgivelsen af licitationsdokumenterne en status, som højest må være 6 måneder gammel.
- Beløbsgrænserne for publicering af licitationer i EF-Tidende er ofte for høje til, at SMV kan deltage.
- Der klages over for korte frister mellem publiceringen og fristen for afgivelse af bud.
- SMV har vanskeligheder med at få adgang til licitationer i andre medlemsstater på grund af meget strenge prækvalifikationskrav.

- Oversættelsesproblemer gør det meget ofte umuligt for SMV at deltage i offentlige licitationer i andre medlemsstater inden for fristen.

5.1.3. Beskatning

- Opkrævning af moms i bestemmelseslandet i stedet for i kildelandet forårsager forvriddinger i samhandelen på grund af andre regler for lokalt producerede produkter. Der opnås bedre likviditet i forbindelse med importerede varer.
- Momsovergangsordningen fungerer ikke tilfredsstillende. Omkostningerne er højere og de administrative byrder større end hidtil. Der er frygt for, at også den endelige ordning vil vise sig at være for kompleks.
- Medlemsstaternes forskellige momsregler skaber betydelige vanskeligheder. Etablering af europæiske distributionscentre hindres af for store byrder i forbindelse med momsadministration.
- Der er bekymring over den lange tid, det i visse medlemsstater tager at opnå de informationer til fastlæggelse af momsoverførslerne mellem medlemsstaterne samt at opnå unionsinterne handelsstatistikker. I én medlemsstat blev det anført, at kun 50 % af opgørelserne er modtaget fra virksomhederne i første kvartal af 1994 for produkter, som blev leveret i november 1993.
- Da det i visse medlemsstater er en forudsætning for at få ordrer, at virksomheden er momsregistreret, er det nødvendigt enten at have et lokalt kontor eller at have opnået en kontrakt. Det strenge krav om fiskal repræsentation er navnlig en hindring for SMV.
- Mange SMV hævder, at de ikke kan arbejde i andre medlemsstater, fordi der er forskelle mellem, hvordan medlemsstaterne anvender det sjette momsdirektiv.
- Landbrugere i én medlemsstat med høje momsbetalingstærskler køber betydelige mængder af rå- og hjælpestoffer i andre medlemsstater. Der er stor forskel i indkøbsprisen på grund af stor forskel mellem momssatserne i nabomedlemsstater, hvilket fører til store tab for leverandører i den pågældende medlemsstat.
- De fortsatte og betydelige variationer i priserne eksklusiv moms for motorkøretøjer er en hæmsko for personlig import af køretøjer i nogle medlemsstater, fordi forhandlere og/eller producenter lægger hindringer herfor.

- Der er store udsving i produktionsomkostningerne i forbindelse med produkter, hvor energi repræsenterer en stor andel af omkostningerne, f.eks. klor, krystalglas. Dette skyldes forskelle i punktafgiftssatserne på de brændstoffer, der medgår i produktionsprocessen.
- Der er store forskelle i beskatningen af biobrændsler i nabomedlemsstater.

5.2. Fri udveksling af tjenesteydelser og etableringsret

5.2.1. Finansielle tjenesteydelser

- Det blev anført, at det er nødvendigt med lovgivning til regulering af finansielle tjenesteydelser som realkredit. Der blev nævnt et eksempel, hvor en person optog et realkreditlån i et institut i en anden medlemsstat, uden det var muligt for ham at fradrage betalte renter på selvangivelsen, hvilket ville have været muligt, hvis realkreditlånet havde været optaget i hans eget land. Dermed hindrer beskatningsreglerne i visse medlemsstater i praksis grænseoverskridende transaktioner.
- Skønt markedet for forsikringsydelser blev åbnet den 1. juli 1994, er der forskelle mellem de afgifter, der lægges på forsikringspolicer i de forskellige medlemsstater. Afgiftssatserne svinger fra 0% til 30%, og dermed opstår der konkurrenceforvriddning.
- Et forsikringsselskab i én medlemsstat nægtede at acceptere et erstatningskrav i forbindelse med automobiludstyr af en standard, der accepteres i begge de berørte medlemsstater, fordi det var monteret i en anden medlemsstat. Det Økonomiske og Sociale Udvalg har afgivet udtalelse om dette emne⁽¹⁾.
- Forskelle i kildebeskatningen af renter forvrider samhandelen mellem medlemsstaterne, herunder også overførslerne mellem moderselskaber og datterselskaber⁽²⁾.
- Banker i nogle EØS-lande rapporterede om vanskeligheder i forbindelse med etablering af afdelinger i nogle EU-lande på grund af hindringer i national lovgivning.

5.2.2. Transport

- Forskelle i statsstøtte til luftfartsselskaber.
- Støjmissionsgrænser for fly varierer i praksis betydeligt mellem medlemsstaterne og fører til, at der nedlægges forbud mod stærkt støjende fly i visse medlemsstater.

- Visse medlemsstater opererer med andre størrelser paller til håndtering af luftfragt end de øvrige.
- Der er forskelsbehandling mellem selskaber, som har gennemført EU's transporthygiejnekrav, og andre, som ikke har på grund af manglende håndhævelse af lovgivningen.
- Forskelligt akseltryk i forskellige lande i forbindelse med landevejstransport forårsager problemer for den internationale godstrafik.
- Nogle passagerer, som har ret til nedsatte billetpriser i forbindelse med jernbanetransport, skal købe billetterne separat i hver enkelt medlemsstat, hvilket gør det umuligt at rejse grænseoverskridende uden afbrydelse.

5.2.3. Underleverancer

Konkurrenceforvriddning i byggeindustrien, som specielt rammer små og mellemstore virksomheder, i tilfælde hvor der beskæftiges midlertidig, grænseoverskridende arbejdskraft, som ikke overholder værtslandets lovgivning med hensyn til leve- og arbejdsvilkår.

5.2.4. Energi

- Monopoler inden for el-forsyning og/eller el-distribution og den manglende adgang for tredjemand til transmissionsnettet hindrer konkurrencen.
- Forskelsbehandlingen mellem offentlige og private forsyningsvirksomheder i energisektoren i forhold til konkurrence fra tredjelands opfattes som en kilde til konkurrenceforvriddninger i det indre marked.

5.2.5. Telekommunikation

- Der blev udtrykt bekymring over, at der fortsat ikke er tilladelse til frit at levere taletelefoni i Den Europæiske Union.

5.3. Fri bevægelighed for personer

- Den gensidige anerkendelse af eksamensbeviser gælder i praksis kun de »regulerede« fag. Der findes ingen gensidig anerkendelse inden for ikke-regulerede fag, hvilket ofte betyder fornyet uddannelse. Definitionen af lovregulerede og ikke-lovregulerede erhverv er ikke den samme i alle medlemsstater.
- Medlemsstaternes lovgivning forbeholder retten til at yde juridisk bistand til medlemmer af den pågældende stats advokatstand.
- En borger fra en anden medlemsstat, som har betalt samme socialsikringsbidrag som bosiddende, har ofte ikke ret til de samme ydelser som en borger i

⁽¹⁾ EFT nr. C 339 af 31. 12. 1991, s. 16.

⁽²⁾ CES 689/94 fin. af 7. 7. 1994 (ECO/190 »Forslag til rapport om opsparring«).

den pågældende medlemsstat. I nogle tilfælde kan borgere fortabe visse rettigheder, hvis de bor i en anden end deres egen medlemsstat.

- Pensionister, som flytter til en anden medlemsstat, mister ofte retten til supplerende statslige ydelser.
- Der er ingen gensidig anerkendelse af pensionsbidrag for tjenestemænd, som ønsker at arbejde i en anden medlemsstats offentlige tjeneste.
- Lærlinge, som tager til en anden medlemsstat på et ubetalt uddannelsesophold, kan kun få 3 måneders opholdstilladelse, idet de hverken rubriceres som uddannelsessøgende eller beskæftigede.
- Når arbejdsledige rejser fra deres egen medlemsstat til en anden medlemsstat, f.eks. for at deltage i et sprogkursus, kan de ikke hæve arbejdsløshedsunderstøttelse i nogen af medlemsstaterne.
- Sprogbarrierer hindrer den frie bevægelighed for personer.
- Borgere fra tredjelande finder det næsten umuligt at erhverve et uddannelsesbevis i en anden EU-medlemsstat end den, hvor de er bosiddende.
- Ved passage af grænsen til nogle medlemsstater stoppes bilister og udspørges om formålet med deres rejse.
- Tresporede motorveje mellem medlemsstaterne indsnævres ofte til enkeltsporede veje ved grænsen, hvilket virker hindrende for grænsependlere.
- I en medlemsstat skal der fremvises eksportdokumenter for bilen, når den passerer denne medlemsstats grænse.
- EU-borgere og borgere fra EØS behandles forskelligt i EU-lufthavne.

5.4. Frie kapitalbevægelser

- Grænseoverskridende betalinger findes for tidskrævende og for dyre og omkostningerne uigennemskuelige. ØSU har afgivet en udtalelse om dette emne⁽¹⁾.
- Der klages over, at der ikke findes nogen fælles valuta.

⁽¹⁾ CES 854/94 fin. af 6. 7. 1994, endnu ikke offentliggjort i EFT.

6. Resumé af hovedpunkterne i Det Økonomiske og Sociale Udvalgs høring og rundspørge

6.1. Den første ØSU-analyse af det indre markeds funktion er foretaget i et konstruktivt, kritisk perspektiv, og der er indkredset en lang række fortsat uløste problemer. Nedenfor følger hovedpunkterne i ØSU's vurdering.

6.2. Regulering og subsidiaritet

6.2.1. Deltagerne understregede behovet for gennemsigthed og konsekvens i Den Europæiske Unions lovgivning. Der blev ofte givet udtryk for bekymring over uensartethed i EU's lovgivning og håndhævelsen heraf inden for folkesundhed og dyresundhed, produkt-sikkerhed, forbrugerbeskyttelse, standarder og testmetoder, beskatning og miljøbeskyttelse — med konkurrenceforvridninger på det indre marked til følge.

6.2.2. Det blev f.eks. understreget, at der er forskellige juridiske traditioner for forbrugerbeskyttelse i Nord- og Sydeuropa. I Nordeuropa er fabrikantens overensstemmelseserklæring tilstrækkelig, hvorimod der i Sydeuropa kræves certificering for hvert enkelt produkt. Harmonisering på EØS-niveau ses som den eneste reelle løsning.

6.2.3. Det er bemærkelsesværdigt, at der ikke blev givet udtryk for bekymring over EU-institutionernes overregulering. Tværtimod var opfattelsen, at subsidiaritetsbegrebet ofte gik for meget i retning af en decentraliseret regulering, som fører nye handelshindringer mellem medlemsstaterne med sig.

6.3. Standarder og prøvning

6.3.1. Mange virksomheder og organisationer meldte om vanskeligheder med at opnå gensidig anerkendelse af medlemsstatens produkt-, prøvnings- og certificeringskrav. Skønt lovgivningen for Den Europæiske Unions indre marked i princippet skulle dække de fleste sundhedsog sikkerhedskrav, viser det sig, at medlemsstaterne ofte stiller yderligere krav.

6.3.2. Det er svært at få informationer om nationale standarder. Der er fortsat mange forskelle i godkendelsesmetoderne samt i omfanget og varigheden af sådanne godkendelser.

6.3.3. Gennemførelsen af direktiv 83/189/EØF har været hovedinstrumentet til forebyggelse af handelshindringer på området tekniske standarder. Direktivets anvendelsesområde opfattes imidlertid som værende for snævert. Der har været vanskeligheder med nationale myndigheders manglende anerkendelse af overensstem-

melsescertifikater for industriprodukter. Der sættes spørgsmålstegn ved kompetencen i visse medlemsstaters testlaboratorier.

6.4. Miljø

6.4.1. Dette problem blev rejst næsten automatisk. Det er opfattelsen, at miljølovgivningen skaber en lang række handelshindringer. Et betydeligt antal adspurgte udtrykte bekymring over tendensen henimod en ny form for protektionisme med baggrund i miljøkrav og over anvendelsen af subsidiaritetsprincippet på miljøområdet — to forhold de så som en væsentlig trussel mod det indre marked.

6.4.2. Der er et stigende antal produktrelaterede nationale love, forordninger eller frivillige aftaler på miljøområdet. Mange virksomheder er bekymrede over »mærkningsinflationen«, idet EU's miljømærke kan eksistere side om side med nationale mærkningsordninger.

6.4.3. Forbud mod sekundær emballage og krav om genbrug af emballage opfattes som faktorer, der vanskeliggør handelen for ikke-lokale virksomheder, som skal transportere produkterne over større afstande. ØSU skal her henvises til sin nylige udtalelse⁽¹⁾ om forslaget til direktiv om emballage og emballageaffald.

6.4.4. Hovedproblemet er, at der eksisterer en lang række forskelligartede miljøkrav til produkter i Den Europæiske Union. Der er et presserende behov for harmonisering, endda på et højere niveau, således at man sikrer harmoni og komplementaritet mellem målsætningerne om højere miljøstandarder og virkeliggørelsen af det indre marked⁽²⁾.

6.5. Momsafgifter og forbrugsafgifter

6.5.1. Der er stor bekymring over de vanskeligheder, opkrævningen af moms på bestemmelsesstedet medfører. Dette skyldes to forhold.

6.5.1.1. For det første fører denne ordning til forvridninger i samhandelen, idet der opnås en bedre likviditet ved køb af produkter importeret fra andre medlemsstater. Denne forvridning skærpes i tilfælde, hvor der er stor forskel mellem momssatserne i nabomedlemsstater, eller når store kvanta af produkter kan indkøbes legalt uden angivelse af betalt moms.

6.5.1.2. Det andet problem er de meget komplekse administrative procedurer. I nogle tilfælde, f.eks. når der kræves fiskal repræsentation, hvilket indebærer tunge og bekostelige procedurer i medlemsstaterne, bliver omkostningerne alt for høje for SMV. Kontrollen

i forbindelse med momsovergangsordningen har generelt ført til, at der er blevet lagt større byrder over på erhvervslivet.

6.5.2. Et andet forhold, der vækker bekymring, er, at momsovergangsordningen, der jo indebærer momspålgning på bestemmelsesstedet, samtidig med at grænsekontrollen ophæves, fører til øget svig og også til fald i momsprovenuet i visse medlemsstater med øgede budgetunderskud til følge.

6.5.3. Desuden skaber forskellige momsbestemmelser i de forskellige medlemsstater betydelige vanskeligheder. Virksomheder, som ønsker at drive europæiske distributionscentre, kan ikke gøre det uden betydelige administrative byrder. Der er en lang række vanskeligheder i forbindelse med overdragelse af lagre, forskellige definitioner af kontraktarbejde og fjernsalg. Det viser sig, at alt undtagen de mest simple bilaterale transaktioner er blevet administrativt komplicerede.

6.5.4. Forvridninger i samhandelen opstår også som følge af uensartede punktafgifter på industrielle rå- og hjælpestoffer i nabomedlemsstater. Dette gælder især i forbindelse med brændsler og kemiske stoffer, der anvendes i produktionsprocessen.

6.6. Andre emner

6.6.1. Offentlige indkøb

Komplekse, bureaukratiske krav i visse medlemsstater fungerer i praksis som handelshindringer i byggeindustrien, hvad enten det drejer sig om offentlige licitationer, reparationsarbejder eller etablering af virksomheder. Det hævdes, at det er vanskeligt at opnå en kontrakt, med mindre den virksomhed, der afgiver bud, er etableret lokalt.

6.6.2. Fri bevægelighed for personer

Kritikken går især på den manglende anerkendelse af kvalifikationsbeviser inden for »ikke-regulerede« fag, bortfaldet af visse borgeres sociale ydelser og pensionsrettigheder, når de bor i en anden medlemsstat, samt mangelen på gensidig anerkendelse af pensionsindbetalinger for tjenestemænd, der ønsker at tage arbejde i en anden medlemsstat.

7. Konklusioner

7.1. Af hensyn til den økonomiske og sociale udvikling inden for Den Europæiske Union er det afgørende vigtigt, at det indre marked fungerer fuldt ud efter hensigten! De forventninger, der blev stillet da Den Europæiske Fælles Akt blev vedtaget, er endnu ikke blevet indfriet. Det er vigtigt, at der vedtages et dynamisk program for fjernelse af de resterende hindringer.

(1) EFT nr. C 129 af 10. 5. 1993, s. 18.

(2) EFT nr. C 332 af 31. 12. 1990, s. 107.

7.2. Der er behov for en passende balance mellem EU- og national regulering. Implementeringen af og kontrollen med den eksisterende regulering må overvåges strengt. Svarene på høringen og rundspørgen har påpeget behovet for større harmonisering af lovgivningen.

7.2.1. Det Økonomiske og Sociale Udvalg gentager sin henstilling i udtalelsen om det strategiske program for det indre marked⁽¹⁾, at forordninger egner sig bedre end direktiver på området tekniske bestemmelser i snæver forstand.

7.3. Direktiv 83/189/EØF har været det vigtigste instrument til forebyggelse af handelshindringer på området tekniske standarder. Dette direktiv gælder imidlertid kun for forslag om nationale tekniske krav, som indføres efter direktivets ikrafttræden. Selv om direktivets anvendelsesområde blev udvidet efter dets indførelse, er en yderligere udvidelse nødvendig. Det er ligeledes påkrævet med en mere intensiv gennemførelse og en højere prioritering af harmoniseringsprogrammerne.

7.4. Der findes for tiden ingen formel EU-mekanisme til systematisk overvågning af handelshindringer. Det Økonomiske og Sociale Udvalg mener, at det er nødvendigt at udarbejde en systematisk oversigt over handelshindringerne i alle landene i Den Europæiske Union og EØS for at fastslå det fulde omfang af de nuværende problemer. En sådan oversigt ville gøre det muligt at udforme et samlet arbejdsprogram med henblik på at eliminere de resterende handelshindringer.

7.5. Hidtil har medlemsstaterne ikke været forpligtet til at underrette Kommissionen, når de ikke anerkender ækvivalensen af andre medlemsstaters nationale regler. Kommissionen har imidlertid foreslået en ny procedure for informationsudveksling om nationale foranstaltninger, der fraviger princippet om frie varebevægelser inden for EF. Det Økonomiske og Sociale Udvalg har fuldt ud tilsluttet sig dette forslag med forbehold af visse ændringer anbefalet med henblik på at forbedre de operationelle procedurer⁽²⁾.

7.6. Der opstår forskelle i miljøkravene til produkter i Den Europæiske Union. Der er behov for en rimelig balance mellem højere miljøkrav og gennemførelsen af det indre marked. Det Økonomiske og Sociale Udvalg anbefaler øget harmonisering af miljøstandarder, endda på et højere niveau, således at man sikrer balance og forenelighed mellem målsætninger om forbedrede miljøkrav og det indre markeds funktion.

7.7. Den meget komplicerede momsovergangsordning, de forskellige administrative procedurer i medlemsstaterne, det utilstrækkelige administrative samarbejde mellem medlemsstater og de store afvigelser mellem medlemsstaternes momsatsar hindrer de frie varebevægelser i Den Europæiske Union og medvirker også til alvorlige budgetproblemer i nogle medlemsstater.

7.7.1. ØSU anbefaler, at der træffes foranstaltninger for at sikre maksimal klarhed, enkelhed og konsekvens, når den endelige momsordning indføres, således at alle hindringer for EU-intern handel fjernes.

7.8. Der mangler informationer om de forskellige økonomiske og sociale interessers rettigheder på det indre marked. Det ville være nyttigt med grundlæggende viden om, hvornår en hindring er lovlig og hvornår den er ulovlig.

7.8.1. ØSU anbefaler, at der i et let forståeligt sprog formidles information om lovfæstede rettigheder.

7.9. Der er betydelige forskelle i den skattemæssige behandling af visse finansielle tjenesteydelser hidrørende fra en anden medlemsstat.

7.9.1. ØSU anbefaler, at enkeltpersoner, som har realkreditlån i en anden medlemsstat, skal have samme skattefradrag for betalte renter, som hvis de havde optaget lånet i deres egen medlemsstat. På lignende vis skal beskatning af forsikringspræmier opkræves til den sats, der gælder i den forsikredes eget land.

7.10. Mangelen på gensidig anerkendelse af kvalifikationsbeviser inden for »ikke-regulerede« fag, hindrer den frie bevægelighed for personer.

7.10.1. ØSU anbefaler Kommissionen at udforme et intensivt program, således at der fastsættes objektive uddannelsesmæssige og erhvervsuddannelsesmæssige ækvivalenser for alle de »ikke-regulerede« fag.

7.11. Grænseoverskridende betalinger tager for lang tid, er for dyre, og omkostningerne er ikke gennemskuelige.

7.11.1. I sin udtalelse om »Grænseoverskridende betalinger«⁽³⁾ anbefalede ØSU en adfærdskodeks for de involverede poster med henblik på at øge betalingshastigheden, nedbringe omkostningerne og forbedre gennemsigtigheden.

7.12. Komplicerede bureaukratiske krav i forbindelse med offentlige indkøb i visse medlemsstater fungerer som handelshindringer.

(1) EFT nr. C 304 af 10. 11. 1993, s. 10.

(2) EFT nr. C 195 af 18. 7. 1994.

(3) CES 854/94 af 6. 7. 1994, endnu ikke offentliggjort i EFT.

7.12.1. ØSU anbefaler, at Kommissionen hurtigt foretager en undersøgelse for at sikre, at virksomheder fra en anden medlemsstat ikke pålægges administrative krav, som reelt fungerer som handelshindringer.

7.13. Det ville bidrage til forebyggelse af konkurrenceforvriddning i forbindelse med midlertidig, grænseoverskridende beskæftigelse, hvis Kommissionens forslag til direktiv om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser ⁽¹⁾ blev accepteret af Rådet.

7.14. Bortfaldet af visse borgeres sociale ydelser og pensionsrettigheder, når de bor i en anden medlemsstat, hindrer den frie bevægelighed for personer.

⁽¹⁾ EFT nr. C 225 af 30. 8. 1991, s. 6 og EFT nr. C 49 af 24. 2. 1992, s. 41.

7.14.1. ØSU anbefaler, at Kommissionen foreslår foranstaltninger til, hvor det er muligt — at fjerne disse skævheder.

7.15. ØSU anbefaler Kommissionen, at den årligt udsender en liste over alle indgåede klager vedrørende det indre markeds manglende funktionsdygtighed, kommenterer denne liste og angiver, hvilke forholdsregler, den har taget eller agter at tage.

7.16. Efter denne indledende vurdering i tilknytning til den første årsberetning om det indre marked agter ØSU at gennemføre yderligere analyser af specifikke områder, inden Kommissionen udgiver sin beretning næste år.

7.17. ØSU mener, at et velfungerende indre marked er afgørende for det økonomiske og sociale fremskridt i EU. Selv om meget er nået, er der fortsat meget tilbage at gøre. ØSU håber, at de foranstaltninger, der foreslås i denne vurdering, vil føre til, at de omtalte hindringer fjernes samt til oprettelsen af et mere retfærdigt og gennemskueligt indre marked.

Bruxelles, den 14. september 1994.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg